

Η Μάχη της Κρήτης (20 Μαΐου -2 Ιουνίου 1941).

Γράφει ο Ιωάννης Κρασσάς, Αντιστράτηγος ε. α.

«Εις τον πόλεμο, μεγαλύτερο τρόπο φέρει ο αιφνιδιαστικά επερχόμενος, από τον επί τόπου ευρισκόμενο και επιτιθέμενο». Θουκυδίδης(460-394 π.Χ) Αθηναίος Ιστορικός.

Την 28^η Οκτωβρίου 1940, η Ιταλία κήρυξε τον πόλεμο κατά της Ελλάδος. Την 20^η Νοεμβρίου 1940, όταν ο Ελληνικός στρατός απωθούσε τους Ιταλούς εντός της Αλβανίας, ο Χίτλερ έγραψε στον Μουσολίνι, ότι προ της Ιταλικής επιθέσεως θα έπρεπε να είχε προηγηθεί η αιφνιδιαστική κατάληψη της Κρήτης. Την ίδια περίοδο ο Τσώρτσιλ έδωσε εντολή στο Αυτοκρατορικό Επιτελείο, ότι σε περίπτωση δυσμενούς εκβάσεως του Ελληνο-ιταλικού πολέμου, η Κρήτη δεν θα έπρεπε να πέσει στα χέρια του Άξονος. **Είναι αξιοσημείωτο ότι, η Κρήτη ήταν το πρώτο πράγμα που σκέφτηκαν οι δύο ηγέτες, όταν ξέσπασε ο πόλεμος εναντίον της πατρίδος μας.** Η Κρήτη είναι το τέταρτο σε μέγεθος νησί της Μεσογείου. Απέχει 300 χλμ. από την Αθήνα, 740 χλμ από την Κύπρο, 480 χλμ από την Λιβύη και 800 χλμ από την Αλεξάνδρεια. Η κατοχή της Κρήτης εξασφαλίζει τον έλεγχο της Ανατολικής Μεσογείου.

Η Σχεδίαση.

Την 13^η Δεκεμβρίου 1940 ο Χίτλερ υπέγραψε την διαταγή για την σύ-νταξη της επιχειρήσεως «ΜΑΡΙΤΑ», που αφορούσε την επίθεση κατά της Ελλάδος, στην οποία όμως δεν προβλεπόταν η κατάληψη της Κρήτης. Την 18^η Δεκ. 1940 υπέγραψε την διαταγή για την διεξαγωγή της επιχειρήσεως «ΜΠΑΡΜΠΑΡΟΣΑ», που αφορούσε την εισβολή στην Ρωσία. Την 25^η Απρι-λίου 1941 ο Χίτλερ εξέδωσε την διαταγή για την κατάληψη της Κρήτης. Ο Χίτλερ επεδίωκε περισσότερο να αποστερήσει από τους Βρετανούς μια βάση εξορμήσεως για τον βομβαρδισμό των πετρελαιοπηγών στο Πλοέστι της Ρουμανίας και λιγότερο για να ελέγξει την περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Εάν οι Γερμανοί χρησιμοποιούσαν την Κρήτη ως βάση εξορμή-σεως για να κυριαρχήσουν στην περιοχή, θα έθεταν υπό τον έλεγχο τους την Νοτιοανατολική Ευρώπη, την Μικρά Ασία, την Αραβία, την Αίγυπτο και την Αφρική. Θα είχαν εξασφαλίσει επίσης πρόσβαση σε τεράστια ενεργειακά και αποθέματα πρώτων υλών. Ο Χίτλερ προς ενίσχυση των υποχωρούντων Ιτα-λών στην Βόρεια Αφρική, έστειλε 4 μεραρχίες, ενώ για την εισβολή στην Σοβιετική Ένωση χρησιμοποίησε 200. Ο έλεγχος της Νοτιο-ανατολικής Μεσο-γείου αποτελεί ανέκαθεν αιτία αντιπαράθεσεως τόσο των μεγάλων δυνά-μεων, όσο και των χωρών της περιοχής.

Την 30^η Απριλίου 1941 ολοκληρώθηκε η κατάληψη της Ελλάδος από τα Γερμανικά και Ιταλικά στρατεύματα. Από τους 58.000 Βρετανών, Αυστραλών και Νεοζηλανδών, που απεστάλησαν προς ενίσχυση του Ελληνικού στρατού, διασώθηκαν 42.000. Από αυτούς οι 30.000 μεταφέρθηκαν στην Κρήτη, όπου είχαν μετασταθμεύσει επίσης 9 τάγματα από τα Κέντρα Εκπαιδεύσεως νέο-συλλέκτων του Ελληνικού Στρατού, 900 μαθητές των σχολών χωροφυλακής και 300 πρωτοετείς Ευέλπιδες.

Οι Διοικητές.

Ο 52χρονος Νεοζηλανδός Υποστράτηγος Μπέρναρντ Φρέϋμπεργκ (Ber-nard Freyberg), είχε τοποθετηθεί επικεφαλής των Συμμαχικών και Ελληνικών Δυνάμεων (GREFORCE) της Κρήτης. Το 1913 πολέμησε με τις δυνάμεις του Πάντσο Βίλλα στο Μεξικό. Κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο διακρίθηκε για την γενναιότητά του, τραυματίστηκε συνολικά 9 φορές, ενώ σε ηλικία 28 ετών

ήταν διοικητής μεραρχίας. Για την πολεμική του δράση του απονεμήθηκε ο Σταυρός της Βικτώριας, το ανώτατο βρετανικό παράσημο ανδρείας.

Ο Υποστράτηγος Μπέρναρντ Φρέϋμπεργκ

Ο Φρέϋμπεργκ ήταν το είδος του διοικητού, που κέρδιζε τον σεβασμό και την αγάπη των ανδρών του. Μετά τον πόλεμο διετέλεσε κυβερνήτης της Νέας Ζηλαν-δίας. Απεβίωσε το 1963.

Ο 50χρονος διοικητής του 11^{ΟΥ} Αεροπορικού Σώματος της Λουφτβάφε, Γερμανός Αντιπτέραρχος Κούρτ Στούντεντ (Kurt Student), ήταν ο επικεφαλής των δυνάμεων του Άξονος για την κατάληψη της Κρήτης. Κατά τον Α΄ΠΠ πολέμησε ως πιλότος, έχοντας καταγράψει 6 καταρρίψεις. Τον Β΄ΠΠ τοποθετήθηκε επικεφαλής των δυνάμεων Αλεξιπτωτιστών. Ήταν ο τυπικός Πρώσος Αξιωματικός, αυστηρός, σχολαστικός, εργασιομανής και προσηλωμένος στην εκτέλεση των καθηκόντων του. Κατά την εισβολή στην Ολλανδία ένα χρόνο πριν, τραυματίστηκε σοβαρά, όταν μία σφαίρα διαπέρασε την μία πλευρά του εγκεφάλου του. Μετά τον πόλεμο καταδικάστηκε σε 5ετή φυλάκιση για εγκλήματα πολέμου, που διαπράχθηκαν στην μάχη της Κρήτης, κατά αιχμαλώτων στρατιωτικών, αλλά όχι κατά αμάχων. Απεβίωσε το 1978.

Οι Αντίπαλες Δυνάμεις.

Οι δυνάμεις για την άμυνα της νήσου ανερχόντουσαν σε 42.940 μαχητές, εκ των οποίων: Οι 11.451 ήταν Έλληνες [\[1\]](#) και οι 31.489 σύμμαχοι. [\[2\]](#) Σ΄

αυτές πρέπει να προστεθούν και 3.000 εθελοντές Κρητικοί. [3] Τα συμμαχικά στρατεύματα διέθεταν 151 πυροβόλα διαφόρων διαμετρημάτων και 25 ελαφρά άρματα μάχης. Όλοι οι σχηματισμοί είχαν μεγάλες ελλείψεις σε προσωπικό και μέσα. Τα ελληνικά συντάγματα είχαν δύναμη τάγματος, ενώ οι άνδρες είχαν εξοπλισθεί με 5 διαφορετικά είδη τυφεκίων, με 20 φυσίγγια ανά όπλο. Η έλλειψη ασυρμάτων απετέλεσε μία από τις βασικότερες αιτίες της ήττας. Στην Κρήτη στάθμευαν 60 αεροσκάφη διαφόρων τύπων χωρίς επαρκή υποστήριξη.

Ο Στούντεντ είχε υπό τις διαταγές του 22.750 άνδρες. Οι 10.750 ανήκαν στην 7^η Μεραρχία Αλεξιπτωτιστών. [4] και οι 12.000 στην 5^η Ορεινή Μεραρχία Κυνηγών. Οι αλεξιπτωτιστές και οι αερομεταφερόμενες δυνάμεις υπάγονταν στην Γερμανική Αεροπορία. Για την μεταφορά τους διέθετε 500 αεροσκάφη Γιούνκερ 52, μεταφορικής ικανότητας 12 αλεξιπτωτιστών και 65 ανεμοπλάνα DFS 230Α τα οποία μπορούσαν να μεταφέρουν 10 στρατιώτες. Στην Σητεία αποβιβάστηκαν 2.700 Ιταλοί στρατιώτες προερχόμενοι από την Ρόδο, όταν η μάχη είχε πλέον κριθεί.

Ο Αντιπτέραρχος Κούρτ Στούντεντ.

Το 8^{ον} Αεροπορικό Σώμα υπό τον Αντιπτέραρχο Φον Ριχτόφεν παρείχε αεροπορική υποστήριξη. Διέθετε 550 αεροσκάφη, από τα οποία: 320 Βομβαρδισμού [5] και 210 Διώξεως. [6] Στην επιχείρηση δόθηκε η κωδική ονομασία «MERCURY» που σημαίνει «ΕΡΜΗΣ».

Τα Σχέδια.

Σύμφωνα με το σχέδιο εισβολής, οι δυνάμεις κατανεμήθηκαν σε τρεις ομάδες επιθέσεως.

1. Την Δυτική Ομάδα Επιθέσεως «ΚΟΜΗΤΗΣ» με αποστολή την κατάληψη του αεροδρομίου Μάλεμε, δυνάμεως ενός Συντάγματος Αλεξιπτωτιστών (2.500 άνδρες).

2. Την Κεντρική Ομάδα Επιθέσεως «ΑΡΗΣ» με αποστολή την κατάληψη Σούδας, Χανίων και Ρεθύμνου, δυνάμεως δύο συνταγμάτων Αλεξιπτωτιστών (5.000 άνδρες).

3. Την Ανατολική Ομάδα Επιθέσεως «ΩΡΙΩΝ» με αποστολή την κατάληψη του Ηρακλείου, δυνάμεως ενός Συντάγματος Αλεξιπτωτιστών (2.500 άνδρες).[\[7\]](#)

Ο Φρέϊμπεργκ εγκατέστησε το Στρατηγείο του, στον Άγιο Ματθαίο των Χανίων.[\[8\]](#) Για την αντιμετώπιση των εισβολέων κατένειμε τις δυνάμεις του σε τέσσερις τομείς.

1. Τομέας Μάλεμε-Γαλατά: Η 2^α Νεοζηλανδική(NZ) Μεραρχία Πεζικού(ΜΠΖ) με 3 ΝΖ Ταξιαρχίες Πεζικού (ΤΑΞΠΖ) και 8 Ελληνικά (ΕΛ) Τάγματα ΠΖ (10.000 άνδρες).

2. Τομέας Σούδας-Χανίων: 1 Αυστραλιανό (ΑΥΣ), 2 Βρετανικά (ΒΡ), 2 ΕΛ Τάγματα ΠΖ, Συγκρότημα Υπερασπίσεως της Σούδας και 3 επάκτιες Πυροβολαρχίες (15.000 άνδρες).

3. Τομέας Ρεθύμνου: Η 19^η ΑΥΣ ΤΑΞΠΖ και 3 ΕΛ Συντάγματα ΠΖ (7.000 άνδρες).

4. Τομέας Ηρακλείου: 14^η ΒΡ ΤΑΞΠΖ και 2 ΕΛ Συντάγματα ΠΖ (8.000 άνδρες).

Η κατανομή των δυνάμεων τόσο των επιτιθέμενων, όσο και των αμυνόμενων καταδεικνύουν ότι θεωρούσαν τον όρμο της Σούδας ως το ζωτικής σημασίας έδαφος για την άμυνα της Κρήτης.

Η Επιχείρηση ULTRA.

Ο Φρέϊμπεργκ είχε πληροφορηθεί το γερμανικό σχέδιο επιχειρήσεων. Οι Βρετανοί από το 1938 προσπαθούσαν να αποκρυπτογραφήσουν τα Γερμανικά ραδιομηνύματα και μηνύματα τηλετύπου. Για το σκοπό αυτό ίδρυσαν

μια ειδική υπηρεσία, την «Κυβερνητική Σχολή Κωδικών και Κρυπτογρα-φίας» την οποία στελέχωσαν με 7.000 επιφανείς επιστήμονες και πλήθος προσωπικού διαφόρων ειδικοτήτων. Οι Βρετανοί φρόντισαν να κρατήσουν μυστική την ύπαρξη αυτής της υπηρεσίας μέχρι το τέλος του πολέμου. Οι πληροφορίες της ULTRA συνέβαλαν αποφασιστικά στην νίκη των συμμάχων επί του άξονος. **[9] Στην ULTRA γνώριζαν επακριβώς το γερμανικό σχέδιο εισβολής στην Κρήτη, 15 ημέρες πριν την εκδήλωσή της.** Στον Freyberg κοινοποιήθηκαν αυτές οι πληροφορίες, αναφέροντας ως πηγή προελεύσεως Βρετανό πράκτορα. Οι πληροφορίες δεν αναφέρονταν μόνο σε αεροκίνητη, αλλά και σε αμφίβια επιχείρηση.

Η Εισβολή.

Την παραμονή της Γερμανικής επιθέσεως η γερμανική πλευρά είχε απόλυτη αεροπορική υπεροχή, ενώ οι Βρετανοί κυριαρχούσαν στην θάλασσα. Η έκβαση της μάχης θα κρίνονταν από το αν οι Γερμανοί θα κατόρθωναν να καταλάβουν ένα από τα τρία αεροδρόμια του νησιού, Μάλεμε, Ηρακλείου, ή Ρεθύμνου (Πηγής). Από το χάραμα της 20^{ης} Μαΐου 1941, τα αεροσκάφη του 8^{ου} Αεροπορικού Σώματος βομβάρδισαν ανηλεώς επί δίωρο, για πέμπτη συνεχόμενη ημέρα, τις θέσεις των αμυνομένων στην περιοχή του Μάλεμε.

Στις 08:30 μέσα από τους καπνούς και τις σκόνες ξεπρόβαλλαν να γλιστρούν στον αέρα τα μακρύπτερα ανεμοπλάνα. Αμέσως μετά ο θόρυβος των κινητήρων κάλυψε τα πάντα, καθώς δεκάδες αργοκίνητα Γιούνκερ 52 ξεπρόβαλλαν στον ορίζοντα. Σε λίγη ώρα ο ουρανός γέμισε από λευκά και γκριζα αλεξίπτωτα προσφέροντας ένα μοναδικό θέαμα. Η Μάχη της Κρήτης

είχε αρχίσει. Η ίδια κατάσταση επικρατούσε στις περιοχές της Σούδας του Γαλατά, της Γεωργιουπόλεως και του Ηρακλείου. Οι 2.300 άνδρες του πρώτου κύματος των Αλεξιπτωτιστών, είχαν ως αποστολή την κατάληψη των αεροδρομίων που υπήρχαν στις περιοχές ρίψεως.

Το απόγευμα της 20^{ης} Μαΐου, οι Γερμανοί είχαν κάθε λόγο να αισθάνονται ηττημένοι, οι μονάδες τους είχαν υποστεί 80% απώλειες και τίποτα δεν εξελισσόταν σύμφωνα με τον σχεδιασμό. Το σύνολο των διοικητών των ταγμάτων και των λόχων είχαν τεθεί εκτός μάχης. Οι άνδρες των 4 αεροπρογεφυρωμάτων αγωνίζονταν για την επιβίωση τους. Η Ανώτατη Γερμανική Διοίκηση εξέταζε την ματαίωση της επιχειρήσεως και μόνο ο Στούντεντ πίστευε στη επιτυχία της.

Το Ύψωμα 107.

Το 22^ο Νεοζηλανδικό τάγμα που αμυνόταν του αεροδρομίου του Μάλεμε, δέχθηκε το μεγαλύτερο βάρος της επιθέσεως. Ο Διοικητής του τάγματος, Συνταγματάρχης Άντριου είχε εγκαταστήσει το σταθμό Διοικήσεως και ένα από τους λόχους του επί του υψώματος 107, νοτίως του αεροδρομίου. Το απόγευμα ζήτησε από τον προϊστάμενό του Ταξίαρχο Χάργκεστ ενισχύσεις για να κρατήσει τις θέσεις του. Ο Άντριου πιεζόμενος σκληρά έχασε πρώτα επαφή με τους λόχους του και μετά με τον Διοικητή της Ταξιαρχίας. Την νύκτα της 20^{ης} προς 21^{ης} Μαΐου, μην έχοντας λάβει βοήθεια, κινήθηκε προς τα ανατολικά εγκαταλείποντας το ύψωμα στους Γερμανούς.

Από την κίνηση αυτή γεννήθηκε ένας θρύλος ο οποίος ενισχύθηκε στην συνέχεια από την γερμανική προπαγάνδα. Ο επίατρος Χάϊνρυ Νόϋμαν (Heinrich Neumann), επικεφαλής της μονάδος υγειονομικού του Συντάγματος Εφόδου, ηγήθηκε των επιζώντων αλεξιπτωτιστών και κατέλαβε το ζωτικής σημασίας ύψωμα 107, το οποίο ήλεγχε το αεροδρόμιο. Το 21^ο Τάγμα που ήταν εγκατεστημένο ανατολικά, δεν είχε εμπλακεί στον αγώνα και διατηρούσε τις δυνάμεις του. Εάν ενίσχυε τον Άντριου, είναι πιθανόν οι Νεοζηλανδοί να διατηρούσαν το 107 και να μην καταλάμβαναν οι Γερμανοί την Κρήτη. Η ιστορία όμως δεν γράφεται με τα εάν, αλλά με τις αποφάσεις ανθρώπων, οι οποίες άλλοτε είναι ορθές και άλλοτε εσφαλμένες.

Οι βομβαρδισμοί που προηγήθηκαν της αερο-αποβάσεως κατέστρεψαν τα επίγεια τηλεφωνικά καλώδια. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ο Φρέϋμπεργκ να μην έχει σαφή εικόνα της καταστάσεως, λόγω ελλείψεως ασυρμάτων. Εκτίμησε λανθασμένα την απειλή από την κατάληψη του υψώματος 107. Δεν χρησιμοποίησε τις εφεδρείες του για την ανακατάληψή του, έχοντας κατά νου να αντιμετωπίσει την αμφίβια επιχείρηση, η οποία πίστευε ότι θα ακολουθούσε και αναφερόταν στο δελτίο πληροφοριών.

Η από Θαλάσσης Επιχείρηση.

Οι Γερμανοί είχαν επιτάξει 7 ακτοπλοϊκά πλοία και 63 καΐκια για την μεταφορά από θαλάσσης 2 συνταγμάτων ορεινών κυνηγών, δυνάμεως 6.000 ανδρών, με προορισμό το Μάλεμε και το Ηράκλειο. Την 21 και 22 Μαΐου οι 2 στολίσκοι με τα επιταγμένα πλοίαρια υπέστησαν σημαντικές απώλειες από το βρετανικό ναυτικό, βορείως της Κρήτης. Όσα επέζησαν αναζήτησαν καταφύγιο στην Πελοπόννησο και τα νησιά. Η γερμανική αεροπορία που υποστήριζε την αμφίβιο δύναμη βύθισε 1 βρετανικό καταδρομικό και 2 αντιτορπιλικά

Η Κατάληψη.

Την 21 Μαΐου ο Στούντεντ αποφάσισε να τα παίξει όλα για όλα, αναλαμβάνοντας το ρίσκο να ενισχύσει το αερο-προγεφύρωμα του Μάλεμε, με δυνάμεις που προσγειώνονταν στο μικρό διάδρομο, υπό τα πυρά του Νεοζηλανδών από την δυτική πλευρά του διαδρόμου προσγειώσεως. Κάθε εβδομήντα δεύτερα προσγειωνόταν τρία Γιούνκερ (Junker) 52 ταυτοχρόνως, ξεφόρτωναν άνδρες και υλικά και στην συνέχεια απογειωνόταν. Το απόγευμα της ίδιας ημέρας η μάχη της Κρήτης είχε κριθεί. Λόγω της σημασίας που έπαιξε η κατάληψη του Υψώματος 107, η Γερμανική κυβέρνηση μετά τον πόλεμο το επέλεξε για την κατασκευή του Γερμανικού Στρατιωτικού Νεκροταφείου.

Μετά την εξασφάλιση του αεροδρομίου του Μάλεμε, οι Γερμανοί κινήθηκαν προς κατάληψη ολοκλήρου της νήσου. Οι συμμαχικές δυνάμεις υποχωρούσαν αμυνόμενες. Την 28^η Μαΐου εκκενώθηκε το Ηράκλειο. Το μεγαλύτερο μέρος των συμμαχικών δυνάμεων αποχώρησε από το μικρό λιμάνι των

Σφακίων. Την 2^α Ιουνίου 12.254 άνδρες των συμμαχικών δυνάμεων και 5.225 Έλληνες παραδόθηκαν στους Γερμανούς. Οι συλληφθέντες αιχμάλωτοι στην Κρήτη κρατήθηκαν μέχρι το τέλος του πολέμου, εν αντιθέσει με αυτούς της ηπειρωτικής Ελλάδος που απελευθερώθηκαν μετά την κατάληψη της χώρας. Η ημέρα αυτή θεωρείται το τέλος της μάχης της Κρήτης.

Οι Απώλειες των υπερασπιστών της Κρήτης ανήλθαν σε 4.123 νεκρούς[10] και 2.462 τραυματίες. Το βρετανικό ναυτικό είχε 1.828 νεκρούς από την βύθιση 3 καταδρομικών και 6 αντιτορπιλικών. Οι Γερμανοί μέτρησαν 1.353 νεκρούς, 2.120 τραυματίες και 2.422 αγνοούμενους.[11] Έχασαν 350 αεροσκάφη (τα 170 ήσαν μεταγωγικά), τα οποία τούς έλειψαν ιδιαίτερα στην εισβολή κατά της Ρωσίας. Οι υψηλές απώλειες των αλεξιπτωτιστών στην Μάχη της Κρήτης, που ανήλθαν στο 30% της συνολικής δυνάμεως οδήγησαν τον Χίτλερ να μην επιτρέψει την εκτέλεση άλλων παρόμοιων επιχειρήσεων, δηλώνοντας ότι: «Οι αλεξιπτωτιστές είναι καθαρά όπλο αιφνιδιασμού, ο οποίος έχει παύσει να υφίσταται πλέον». Ο Χίτλερ κατέληξε σ' αυτό το συμπέρασμα γιατί κατά την παρουσίαση του σχεδίου ο Στούντεντ του πρότεινε να προσγειωθούν οι Αλεξιπτωτιστές σε περιοχές με ελαιόδεντρα και βράχους[12] πλησίον των θέσεων των αμυνομένων για να μην χαθεί ο αιφνιδιασμός και όχι σε κάποια απόσταση από αυτές, σε καταλληλότερες ζώνες προσγειώσεως.

Ο Ελληνικός Χρυσός.

Από τις 22 Απρ. 1941 είχαν μεταβεί στην Κρήτη ο Βασιλεύς Γεώργιος Β΄ και μέλη της Ελληνικής Κυβερνήσεως με πρωθυπουργό τον Εμμανουήλ Τσουδερό. Την 23^α Μαΐου οι δύο άνδρες ανέχωρησαν για την Αίγυπτο, έχοντας κινδυνέψει να συλληφθούν αιχμάλωτοι, από τους αλεξιπτωτιστές που προσγειώθηκαν πλησίον της οικίας που διέμεναν στα Περιβόλια Χανίων. Την ίδια ημέρα τα αποθέματα του χρυσού της Ελλάδος συνολικού βάρους 17.240 κιλών (σημερινής αξίας 700 εκ Ευρω), τα οποία φυλάσσονταν στο υποκατάστημα της Τραπέζης της Ελλάδος στο Ηράκλειο, μεταφέρθηκαν με το βρετανικό καταδρομικό «Διδώ» στην Αλεξάνδρεια. Ο χρυσός τελικά κατέληξε, μέσω Νοτίου Αφρικής, στην Τράπεζα της Αγγλίας στο Λονδίνο.

Τα Αντίποινα.

Η Γερμανική διοίκηση εκτίμησε εσφαλμένα ότι, οι Κρητικοί θα υποδεχόντουσαν τα γερμανικά στρατεύματα ως ελευθερωτές, λόγω της αντίθεσης τους στον θεσμό της Βασιλείας και το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου. Η υπεράσπιση της πατρώας γης ενυπάρχει στις παραδόσεις, στον ψυχισμό και την νοοτροπία του κρητικού λαού. Από την έναρξη της επιχειρήσεως οι εισβολείς βρέθηκαν αντιμέτωποι με πολίτες άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι τους πολέμησαν λυσσαλέα. Ο τρόπος ενεργείας τους αντιτίθετο στις «Συμβάσεις της Χάγης για το Δίκαιο του κατά Ξηρά Πολέμου». [13] Ο Στούντετ επικαλούμενος περιπτώσεις θανατώσεως και κακοποιήσεως τραυματιών και σκυλεύσεως νεκρών διέταξε την επιβολή των πλέον αυστηρών αντιποίνων. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την εκτέλεση αμάχων στα χωριά Κοντομαρί, Κυρτομάδω Αγιάς, Περιβόλια Κυδωνίας, Αλικιανός, Σκαλάνι Ηρακλείου, και Άδελε Ρεθύμνου. Ο Γεώργιος Παναγιωτάκης στο βιβλίο του «Ντοκουμέντα από την Μάχη και την αντίσταση της Κρήτης 1941-1945», εκδόσεως 2007, κάνει λόγο για 2.000 εκτελέσεις τους 3 πρώτους μήνες της Γερμανικής κατοχής.

Η εκτέλεση 23 ανδρών μετά από διαταγή του Υπολοχαγού Χόρστ Τρέμπες, την 2^α Ιουν. 1941, στο χωρίο Κοντομαρί φωτογραφήθηκε από τον Γερμανό στρατιώτη Φράντς Βέϊξλερ, του τμήματος προπαγάνδας του γερμανικού στρατού, ο οποίος το 1945 παρέδωσε τις φωτογραφίες στο Δικαστήριο της Νυρεμβέργης. Ο Τρέμπες υπήρξε ο μοναδικός επιζών αξιωματικός του Τάγματός του. Ένα μέρος των απωλειών της μονάδος του προκλήθηκε από κατοίκους του Κοντομαρί.

Το 1972 ο Κύπριος ποιητής Κυριάκος Χαραλαμπίδης έγραψε ένα ποίημα για την εκτέλεση στο Κοντομαρί

Στον Άδη τρεις και κάθονται μανάδες πικραμένες,
 δυο με κρουσμένα σωθικά, σαν Κοντομαριούσες
 μ' εφτά παιδιά στο θάνατο (παραγγελιά του Τρέμπες)
 κι η τρίτη με ξανθά μαλλιά – η κόμησα φον Μπλύχερ.

Η Κόμησα Φον Μπλύχερ έχασε και τους τρεις γιούς της στην Μάχη της Κρήτης (24,19 και 17 χρονών).

Η Κάνδανος κήκε εξ ολοκλήρου από του Γερμανούς την 3^η Ιουνίου 1941, λόγω της προσβολής στρατιωτικής φάλαγγος από ομάδα 25 χωροφυλάκων και 30 ανταρτών με αποτέλεσμα τον θάνατο 25 Γερμανών στρατιωτών. Στο χωριό τοποθετήθηκε πινακίδα στην οποία ανεγράφετο στα ελληνικά και τα γερμανικά: «Εδώ υπήρχε η Κάνδανος. Κατεστράφη προς εξιλασμό της δολοφονίας 25 Γερμανών στρατιωτικών».

Οι Γερμανοί ήσαν οι εισβολείς, οι κάτοικοι της Κρήτης είχαν το δικαίωμα υπερασπίσεως του τόπου τους. Δεν υπάρχει δυνατότητα σε εμπλοκές τακτικών στρατευμάτων και ενόπλων πολιτών να τηρηθούν τα έθιμα και οι κανόνες του πολέμου. Ογδόντα χρόνια μετά την Μάχη της Κρήτης σε εμπόλεμες ζώνες ακόμη και σήμερα διαπράττονται φρικαλεότητες. Το προτιμότερο είναι να αποφεύγονται οι ένοπλες συγκρούσεις.

Ο Απολογισμός.

Η Μάχη της Κρήτης υπήρξε η πρώτη αεροναυτική σύρραξη στην ιστορία. Έχει γίνει αποδεκτό από πολλούς ιστορικούς και μη ότι, η μάχη της Κρήτης καθυστέρησε την Γερμανική επίθεση κατά της Ρωσίας.[\[14\]](#)

Έχει χυθεί πολύ μελάνι περί παραδόσεως της Κρήτης στους Γερμανούς από τον Τσώρτσιλ. Εάν αυτή ήταν η πρόθεσή του, δεν θα έστελνε στρατεύματα και πλοία, ούτε θα κοινοποιούσε στον Φρέϋμπεργκ το σχέδιο των Γερμανών. Η μελέτη της ιστορίας οφείλει να βασίζεται σε τεκμηριωμένα γεγονότα και στοιχεία. Η εξέταση εικασιών και η δίκη προθέσεων μετατρέπουν την ιστορία σε μυθοπλασία. Διαπράχθηκαν σφάλματα, αλλά συνωμοσία δεν υπήρξε. Η Ελλάδα επέλεξε να συνταχθεί με την Βρετανία, με αποτέλεσμα να βρεθεί στην πλευρά των νικητών του Β΄ ΠΠ. Ο Τσώρτσιλ όφειλε να βοηθήσει την Ελλάδα, προκειμένου να επηρεάσει την ψήφιση από το Κογκρέσο των ΗΠΑ, του προγράμματος «Εκμισθώσεως και Δανεισμού». Χωρίς την δωρεάν βοήθεια από τις ΗΠΑ, η Βρετανία θα ηττάτο, γιατί είχαν εξαντληθεί τα συναλλαγματικά της αποθέματα και βιομηχανία της δεν μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες του πολέμου. Η μη παροχή βοήθειας στην χώρα μας, μπορούσε να οδηγήσει την ουδέτερη Τουρκία στο πλευρό του Άξονος. Πάνω από όλα θα εξέθετε το Ηνωμένο Βασίλειο, γιατί δεν βοήθησε τους συμμάχους του.

Ο Φρέϋμπεργκ δέχθηκε σκληρή κριτική γιατί δεν αντιμετώπισε επιτυχώς τους Γερμανούς, παρότι είχε πληροφορηθεί το σχέδιο ενεργείας τους. Μέχρι τότε δεν υπήρχε προηγούμενο καταλήψεως νήσου του μεγέθους της Κρήτης μόνο από αέρος και δεν επαναλήφθηκε έκτοτε. Για τα οχήματα, τα πυροβόλα και το βαρύ υλικό, η μόνη δυνατή μεταφορά ήταν από θαλάσσης. Δεν ανακατέλαβε αμέσως το ύψωμα 107 την 21^η Μαΐου, γιατί δεν είχε σαφή εικόνα της καταστάσεως λόγω ελλείψεως επικοινωνιών και ανέμενε την από θαλάσσης προσβολή. Υπάρχουν αναρίθμητοι παράγοντες που επηρεάζουν τον αποτέλεσμα μίας μάχης. Οι αποφάσεις των διοικητών είναι ο πλέον καθοριστικός, οι οποίες όμως δεν κρίνονται εκ των προθέσεων τους, αλλά εκ του αποτελέσματος

Σε μια χρονική στιγμή που ο Χίτλερ βρισκόταν στο απόγειο της δυνάμεώς του και είχε υποτάξει σχεδόν ολόκληρη την Ευρώπη, όσες και όσοι πολέμησαν στην μάχη της Κρήτης προσέφεραν στον υπόλοιπο κόσμο ένα φωτεινό παράδειγμα, πως ένα μικρό έθνος μπορεί να ορθώσει το ανάστημά του και να υπερασπισθεί την ελευθερία του. Ήταν μια πράξη με εσωτερικό μεγαλείο, η οποία προκάλεσε το θαυμασμό του ελεύθερου κόσμου και εξακολουθεί ακόμα να κερδίζει την εκτίμηση του. Ο πολεμιστής δοξάζεται περισσότερο από την ηρωική προσπάθεια παρά από την νίκη.

Ατενίζοντας το Μέλλον.

Στα φιλόξενα χώματα της κρητικής γης στο συμμαχικό νεκροταφείο στην Σούδα και στο γερμανικό νεκροταφείο στο ύψωμα 107, αναπαύονται οι νεκροί της Μάχης της Κρήτης. Κάθε χρόνο τελείται κοινή εκδήλωση μνήμης της μάχης. Κάτω από τον μαγιάτικο ζεστό ήλιο, ο πένθιμος ήχος μιας σκωτσέζικης γκάιντας αποδίδει φόρο τιμής σ' όλους τους πεσόντες, επιβεβαιώνοντας την θέληση των λαών της Ευρώπης να προχωρήσουν αδελφωμένοι για ένα καλύτερο ειρηνικό αύριο. Όταν όμως απειλείται η ελευθερία της πατρίδος, τότε το καθήκον μας ως Έλληνες μάς προστάζει να πολεμήσουμε για την υπεράσπισή της και αν χρειασθεί να θυσιάσουμε και την ζωή μας ακόμη.

Παραπομπές.

[1] Σ' αυτούς περιλαμβάνονταν 300 πρωτοετείς Ευέλπιδες και 2.500 Χωροφύλακες.

[2] 17.249 Βρετανοί, 6.540 Αυστραλοί και 7.700 Νεοζηλανδοί.

[3] Εκ των πολιτών που συμμετείχαν ορισμένοι ενήργησαν αυτοβούλως και άλλοι είχαν οργανωθεί από βρετανούς αξιωματικούς στελέχη της SOE [(Special Operations Executive)-Εκτελεστικού Ειδικού Επιχειρήσεων], και της SIS [(Secret Intelligence Service)-Μυστική Υπηρεσία Πληροφοριών]. Όλα τα μέλη της βρετανικής υπηρεσίας αρχαιοτήτων στην Κνωσό ανήκαν σ' αυτές της υπηρεσίες, με πλέον γνωστό τον επικεφαλής Λοχαγό John Pendlebury, οποίος είχε τοποθετηθεί στην θέση του Εφόρου Αρχαιοτήτων των «Βρεττανών Αρχαιολόγων»

[4] Στο έμβλημα τους ανεγράφετο η φράση «Κυνηγοί των Ουρανών».

[5] Ντορνιερ 17, Χένκελ 111, Γιούνκερ 87 και 88 (Στούκας.).

[6] Μέσσερμιθ 109 και 110.

[7] Οι άνδρες και τα αεροσκάφη διεσπάρησαν στα αεροδρόμια του Χασάνη (Ελληνικού), Τανάγρας, Ελευσίνας, Μεγάρων, Αμφίκλειας (Δαδί), Μολάων και Μήλου.

[8] Βρίσκεται στα ανατολικά των Χανίων, στο δρόμο προς το Αεροδρόμιο.

[9] Η επιχείρηση αποκρυπτογράφησης έλαβε το όνομά της από το πρόθεμα της διαβάθμισης του μεγαλύτερου βαθμού ασφαλείας «Ultra Secret», «Άκρως Απόρρητο». Οι διάφοροι κλάδοι και υπηρεσίες της Γερμανίας χρησιμοποιούσαν κρυπτογραφικές συσκευές «Enigma» (Αίνιγμα), των οποίων η κλειδα (πίνακας αντιστοιχίσεως γραμμάτων και αριθμών) άλλαζε κάθε δύο ημέρες. Τα μηνύματα εκπέμπονταν σε 200 διαφορετικές συχνότητες, των οποίων η διάρκεια δεν υπερέβαινε το μισό λεπτό. Το κορυφαίο επίτευγμα της ULTRA ήταν η αποκρυπτογράφηση της Enigma, από ομάδα επιστημόνων, υπό την εποπτεία του βρετανού μαθηματικού Alan Turing.

[10] 3.579 Σύμμαχοι και 544 Έλληνες.

[11] Οι απώλειες των αλεξιπτωτιστών ανήλθαν σε 1.032 νεκρούς, 1.632 τραυματίες και 2.097 αγνοούμενους.

[12] Τρεις στους δέκα Αλεξιπτωτιστές τραυματίστηκαν ή σκοτώθηκαν κατά την προσγείωση λόγω ακαταλληλότητας του εδάφους. Οι Αλεξιπτω-

τιστές δεν έπεφταν με τον ατομικό οπλισμό τους, ο οποίος ήταν συσκευασμένος σε κάνιστρα τα οποία ρίπτονταν μετά τον τελευταίο αλεξιπτωτιστή και παραλαμβάνονταν από τους στρατιώτες μετά την προσγείωσή τους.

[13] Οι Συμβάσεις της Χάγης του 1899 και 1907 είναι διεθνείς συνθήκες που κωδικοποίησαν τους νόμους και τα έθιμα του πολέμου, τις οποίες είχαν υπογράψει τόσο η Ελλάδα όσο και η Γερμανία. Μαζί με τις συμβάσεις της Γενεύης του 1925 θέσπισαν κοινά αποδεκτούς κανόνες που αφορούσαν την προστασία των πολιτών, την τιμωρία εγκλημάτων πολέμου, τους αιχμαλώτους, τους αντάρτες, τους όμηρους, το καθεστώς των εμπολέμων, τις εκχειρίες κ.α. Επί της ουσίας οι συμβάσεις αυτές προσπαθούν να αποτρέψουν την εξαχρείωση των ανθρώπων κατά την διάρκεια του πολέμου.

[14] Υπάρχουν και εκείνοι που υποστηρίζουν ότι δεν υπήρξε καθυστέρηση στην επιχείρηση κατά της Ρωσίας. Το συγκεκριμένο θέμα έχει αποτελέσει αιτία διαφωνίας με την κάθε πλευρά να παρουσιάζει τα επιχειρήματά της.

Πηγή : <https://www.istorikadromena.gr/>